

Collectief Beheerplan Weststellingwerf

Definitieve versie

Goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Fryslân, bij besluit van ... kenmerk: ...	d.d. (handtekening) (naam)
---	---

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2.1 Deelgebied De Ontginning	6
2.1.1 Ligging	6
2.1.2. Weidevogelstand	6
2.1.3 Overige gebiedskenmerken De Ontginning	7
2.2 Deelgebied Oldetrijne	8
2.2.1 Ligging	8
2.2.2. Weidevogelstand	8
2.2.3 Overige gebiedskenmerken Oldetrijne	9
2.3 Parel Postma	10
3 Weidevogelkring Weststellingwerf	11
4 Ambitie/doel	11
4.1 De Ontginning	11
4.2 Oldetrijne	12
5 Maatregelen	13
5.1 Grutto Beheer	13
5.2 Inrichting	14
5.3 Overige activiteiten	15
6 Organisatie en kwaliteitsbewaking	15

1. Inleiding

De gebiedscoördinatie in het kader van PSNL Fryslân berust bij Agrarisch Natuurbeheer Weststellingwerf, gevestigd in Wolvega, ingeschreven bij de KvK Noord-Nederland, onder nr. 01101910

Betreffende ANV heeft onderliggend Collectief Beheerplan opgesteld voor een planmatige en doelmatige aanpak van het weidevogelbeheer.

In dit plan zijn **twee deelgebieden** beschreven. Weststellingwerf kent echter meerdere gebieden waar aan weidevogelbeheer wordt gedaan. Deze gebieden hebben de voorgaande zes of vijf jaar meegedaan aan het collectieve weidebeheer van de SAN. Op grond van de behaalde resultaten van de afgelopen jaren zijn vier van deze gebieden inmiddels aangewezen als weidevogelkerngebied. Voor twee gebieden, De Ontginning en Oldetrijne, is nu een mozaïekbeheer plan opgesteld. Het gebied De Ontginning heeft vorig jaar meegedraaid in een Skriezekrite project.

Voor twee gebieden, Oldelamer/Nijelamer en De Veenpolder volgen de plannen volgend jaar.

En voor de twee gebieden die niet als weidevogelkerngebied zijn aangewezen, Boijl en Steggerda, worden de ontwikkelingen nauwkeurig gevolgd. Mochten zij zich in de nabije toekomst blijvend positief ontwikkelen t.a.v. de aantallen weidevogels dan zullen ook voor deze gebieden mozaïekbeheer plannen ingediend worden.

Voor een klein gedeelte van Weststellingwerf is een plan ingeleverd door Kopse Agrarische Natuurvereniging; **een agrarische natuurvereniging uit Overijssel**. Het deelgebied dat zij beschrijven heet Marker- en Oosterbroek. U bent hierover apart benaderd door hun mozaïekregisseur, de heer Ton Flear. Hij heeft u het plan toegestuurd. Wij gaan er van uit dat u dit plan rechtstreeks met hen bespreekt. Zo niet, dan horen wij dat graag.

Ter voorbereiding van ons plan zijn alle leden van de natuurvereniging en de agrariërs wiens namen werden aangedragen door de Vogelwachten persoonlijk uitgenodigd voor een **voorlichtingsbijeenkomst** o.l.v. Johannes Hellema van BoerenNatuur. Behalve op onze website heeft een artikel hierover ook in de lokale krant gestaan. Alle inwoners van Weststellingwerf hebben zo de mogelijkheid gehad te reageren en hiervan is ook gebruik gemaakt.

Uit de nauwe contacten die wij al sinds 2003 onderhouden met de Vogelwachten was bekend dat er buiten de bestaande weidevogelcollectieven slechts één gebiedje nog in aanmerking zou kunnen komen als **parel**; het bedrijf van de familie De Kroon te Sonnega. Op dit bedrijf werden in 2009 op een kleine 20 hectare 45 nesten van de hoofdsoorten gevonden; 27 Kieviten, 8 grutto's, 9 tureluurs en 1 scholekster. De heer De Kroon had graag enkele pakketten weidevogelgrasland met rustperiode af willen sluiten. Wij waren verbaasd te vernemen en betreuren ten eerste dat de genoemde aantallen in het Natuurbeheerplan absoluut zijn en niet omgerekend kunnen worden naar het aantal hectares. Zeer demotiverend!

In het weidevogelcollectief De Ontginning moest ook vanwege regelgeving het bedrijf van de familie Postma te Nijeholtwolde eruit gehaald worden. Dit bedrijf ligt net aan de andere kant van de spoorlijn. Al is in de afgelopen jaren gebleken dat de vogels zich niets aan het spoor gelegen laten, volgens het Natuurbeheerplan is dit een onneembare hindernis. Dit bedrijf **voldoet wel aan de eisen voor een parel**.

Gezien de opmerkingen die gemaakt zijn bij de parels hebben wij afgezien van **weidevogelbeheer buiten de weidevogelkerngebieden**. Ook hier overheerst een ontevreden gevoel, in het gebied Oldetrijne hadden wij de eerste stappen gezet om met behulp van een zeer enthousiaste agrariër die al zes jaar meedoet aan het collectieve weidevogelbeheer maar wiens grond niet aaneengesloten ligt aan het weidevogelkerngebied, het mozaïekbeheer te vergroten met nieuwe deelnemers waaronder het Fryske Gea. Hiervan hebben wij nu noodgedwongen afgezien.

In de beide mozaïekbeheer plannen die in dit Collectief Beheerplan worden aangevraagd bevinden zich nu geen gronden van TBO's.

Na de algemene voorlichting zijn alle agrariërs die mogelijk in aanmerking konden komen voor deelname aan het beheerplan uitgenodigd om hun **wensen kenbaar te maken**. Het bestuur heeft de wensen ingevoerd in Beheer op Maat en een uitdraai gemaakt van het totaal.

Met dit kaartje, waarop het gewenste beheer gevisualiseerd was zijn verschillende agrariërs **opnieuw benaderd** om hen in voorkomende gevallen te bewegen tot een ander soort beheer op hun gronden.

Het uiteindelijk ontstane plan is voor **advies** voorgelegd aan de Vogelwachten en aan de WBE's.

Aangezien gaandeweg het proces de spelregels werden veranderd (botanische weideranden moeten nu tot 15 juni blijven staan) is er tijdens de **definitieve intekening** nog veel veranderd. In algemene zin hebben veel agrariërs afgezien van de botanische randen en ingetekend op kruidenrijk weidevogelgrasland. Makkelijker voor de agrariërs en minstens zo goed voor de vogels. Tijdens de intekening, die plaats vond bij de weidevogelcoördinator van het gebied, is met elke deelnemer uitvoerig (ruim een uur per deelnemer) gesproken over het plan, de eisen, de werkwijze op het bedrijf, et cetera.

Elk gebied heeft, naast de al jaren bestaande weidevogelcoördinator die fungeert als contactpersoon tussen de deelnemers en het bestuur, voor het daadwerkelijk gevoerde beheer een **mozaïekregisseur**. Voor De Ontginning is dat wederom de heer Tj. Postma die vorig jaar deze functie ook al vervulde in de Skriezekrite De Ontginning. Voor het gebied Oldetrijne is dat de heer S Bron.

Natuurbeheerplan

Dit Collectief Beheerplan valt onder de werking van het Natuurbeheerplan 2009 provincie Fryslân.

Krachtens dit Natuurbeheerplan, het stelsel Natuur en Landschap en het openstellingsbesluit van provincie Fryslân, omvat dit Collectief Beheerplan de volgende beheertypen en beheerpakketten:

Beheertype	Pakketnummer	Pakketnaam
Weidevogelgebied	A01.01.01a**	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 1 juni
Weidevogelgebied	A01.01.01b**	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 8 juni
Weidevogelgebied	A01.01.01c**	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 15 juni
Weidevogelgebied	A01.01.01d**	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 22 juni
Weidevogelgebied	A01.01.01e**	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 1 juli
Weidevogelgebied	A01.01.01f **	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 15 juli
Weidevogelgebied	A01.01.01g**	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 1 augustus
Weidevogelgebied	A01.01.02a**	Voorweiden tot 1 mei en daarna rust tot 15 juni
Weidevogelgebied	A01.01.02b**	Voorweiden tot 1 mei en daarna rust tot 22 juni
Weidevogelgebied	A01.01.03a	Plasdras van 15 februari tot 15 april
Weidevogelgebied	A01.01.03b	Plasdras van 15 februari tot 15 mei
Weidevogelgebied	A01.01.03c	Plasdras van 15 februari tot 15 juni
Weidevogelgebied	A01.01.03d	Plasdras van 15 februari tot 1 augustus
Weidevogelgebied	A01.01.04a*	Legselbeheer op grasland
Weidevogelgebied	A01.01.04b*	Legselbeheer op bouwland
Weidevogelgebied	A01.01.05 **	Kruidenrijk weidevogelgrasland
Weidevogelgebied	A01.01.06	Extensief beweide weidevogelgrasland
Weidevogelgebied	*Optioneel	Toeslag kuikenstroken
Weidevogelgebied	**Optioneel	Toeslag ruige mest
Botanisch waardevol grasland	A02.01.01	Botanisch weiland
Botanisch waardevol grasland	A02.01.02	Botanisch hooiland
Botanisch waardevol grasland	A02.01.03	Botanische weide- of hooilandrand

Aanvullende voorwaarden

Krachtens het onder 3.1. genoemde Natuurbeheerplan zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing (hoofdstuk 5.5.2.3 Natuurbeheerplan):

Mozaïekbeheer is een zodanige afwisseling in grondgebruik dat een gebied voldoende perspectief biedt voor vestiging, legsels en jongen van Gruttobroedparen, om uiteindelijk voldoende uitvliegsucces te hebben om de populatie in stand te houden en uit te breiden. In een mozaïekplan wordt aangegeven waar, welk beheer zal worden gevoerd. De verhoudingen van de verschillende soorten beheer maken een gebied aantrekkelijk voor de grutto. De minimale oppervlakte van het gebied, waarvoor het mozaïekplan wordt opgesteld, is 100 hectaren binnen een weidevogelkerngebied.

Kuikenland

In de belangrijke gruttogebieden geldt een minimumeis aan de oppervlakte 'kuikenland'. Hierbij is het aandeel kuikenland gekoppeld aan de meest recent vastgestelde dichtheid van grutto op basis van de rekenfactor 1,4 (gewogen) hectare kuikenland per gruttobroedpaar met een adequate spreiding in tijd en ruimte. Spreiding in tijd betekent dat er gedurende de hele opgroefase van de kuikens kuikenland aanwezig is. Spreiding in ruimte betekent dat het kuikenland bereikbaar is voor de kuikens. Kuikenland kan via verschillende graslandbeheersvormen worden gerealiseerd. Iedere beheervorm heeft een andere weegfactor (zie tabel 1). In het collectieve beheerplan moet het voorgestelde beheer op kwaliteit en kwantiteit worden getoetst, bijvoorbeeld met het model Beheer-Op-Maat van Alterra. Ook de ruimtelijke spreiding (onderlinge samenhang) van het kuikenland valt onder de verantwoordelijkheid van de gebiedscoördinator. Het is een voorwaarde om het kuikenlandbeheer te situeren op percelen waar de meeste vogels broeden. Een derde aspect betreft de kwaliteit van het kuikenland. Soms is het te dicht (onaantrekkelijk, ontoegankelijk), soms biedt het te weinig voedsel. De gebiedscoördinator heeft als opgave om voldoende beheer van voldoende kwaliteit te realiseren en dient de onderbouwing daarvan aan te geven in het collectief beheerplan. Van de (gewogen) 1,4 hectare kuikenland per gruttobroedpaar dient minimaal 0,4 hectare te bestaan uit kruidenrijk weidevogelgrasland of botanische weide- of hooilandrand. Ook de pakketten botanisch weiland en botanisch hooiland mogen meetellen als kruidenrijk weidevogelgrasland. Deze pakketten kunnen alleen beperkt worden aangevraagd.

In onderstaande tabel staan alle mogelijke agrarisch natuurbeheerpakketten en de bijbehorende weegfactor voor kuikenland. Ook een aantal pakketten voor botanisch beheer mogen meegeteld worden in het mozaïekplan.

Pakketnummer	Pakketten en toeslagen	Weegfactor
A01.01.01a	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 1 juni	1,2
A01.01.01b	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 8 juni	1,4
A01.01.01c	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 15 juni	1,5
A01.01.01d	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 22 juni	1,5
A01.01.01e	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 1 juli	Minimaal 1,5
A01.01.01f	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 15 juli	Minimaal 1,5
A01.01.01g	Weidevogelgrasland met rustperiode tot 1 augustus	Minimaal 1,5
A01.01.02a	Voorweiden tot 1 mei en daarna rust tot 15 juni	0,7
A01.01.02b	Voorweiden tot 1 mei en daarna rust tot 22 juni	0,8
A01.01.03a	Plasdras van 15 februari tot 15 april	0,2
A01.01.03b	Plasdras van 15 februari tot 15 mei	0,8
A01.01.03c	Plasdras van 15 februari tot 15 juni	0,8
A01.01.03d	Plasdras van 15 februari tot 1 augustus	0,8
A01.01.05	Kruidenrijk weidevogelgrasland	1,5
A01.01.06	Extensief beweide weidevogelgrasland	1,5
A02.01.01	Botanisch weiland	Minimaal 1,5
A02.01.02	Botanisch hooiland	Minimaal 1,5
A02.01.03	Botanische weide- of hooilandrand	Minimaal 1,5
Optionele toeslag	Kuikenstrook	0,3 voor gehele perceeloppervlakte

De weegfactor voor de pakketten met een minimum van 1,5 krijgen in een later stadium de definitieve waarde.

De gebiedscoördinator maakt voor de kwaliteitsbewaking van het mozaïek gebruik van de applicatie Beheer-op-Maat.

2.1 Deelgebied De Ontginning

Gebiedsbeschrijving

2.1.1 Ligging

Deelgebied 1 heeft betrekking op De Ontginning.

Dit gebied draait al zes jaar mee in het collectieve weidevogelbeheer en het heeft vorig jaar meegedraaid in het proefproject Skriezekrite. Dit heeft geresulteerd in een toename van het aantal grutto's. De broedparen namen in de Skriezekrite toe van 17 in 2008 naar 39 in 2009! Lastig daarbij is dat het gebied niet helemaal overeenkwam met het gebied dat nu meedoet aan het mozaïek beheerplan. Met name de parel van Postma heeft nogal wat vogels 'afgesnoept'. En de percelen die te koop staan deden niet mee in het oude collectief maar wel in de Skriezekrite. Er zijn twee agrariërs uit het weidevogelcollectief afgehaakt.

Oppervlakte

Oppervlakte agrarische grond	545 ha
Oppervlakte natuurgebied	0 ha
Oppervlakte totaal	545 ha

Natuurlijke begrenzing

Schipsloot
Tjonger
Spoorlijn
De Scheene

Niet alle agrariërs/grondeigenaren binnen deze natuurlijke begrenzing willen mee doen aan weidevogelbeheer. Rondom de eendenkooi en aan de noordelijke buitenrand vallen hectares weg. Dit heeft geen invloed op het te voeren weidevogelbeheer, eerder dienen zij als natuurlijke buffer voor predatie.

Een probleem waar wij wel tegenaan lopen zijn percelen weiland die te koop staan. Deze worden nu op 1-jarige pachtbasis verhuurd. Daar kunnen dus geen 6-jarige contracten op worden afgesloten. Het is wel een perfect weidevogelgebiedje. Het beheer dat daar wordt gevoerd past goed in ons plan (vandaar ook de goede resultaten in de Skriezekrite) maar kunnen wij, cijfermatig, niet meenemen. Zo wordt een groot gedeelte van deze percelen gebruikt door een deelnemer aan ons mozaïekbeheer plan die op zijn eigen bedrijf 100 broedparen per 100 hectare heeft.

2.1.2 Weidevogelstand

Onderstaande tabel, in combinatie met recente stippenkaarten, geeft een beeld van de weidevogelstand in het plangebied.

(uitgedrukt in aantallen broedparen/gevonden nesten).

Weidevogelcollectief De Ontginning		
Soort	Aantal totaal 2009	Aantal per 100 ha 2009
Kievit	140	28
Grutto	34	7
Scholekster	39	8

Tureluur	31	6
Kuifeend	1	
Watersnip	2	
Wulp	11	2
Veldleeuwerik	1	
Gele Kwikstaart	3	
Graspieper	6	
TOTAAL	268	55
Totaal	Van de vier hoofdsorten	50

2.1.3. Overige gebiedskenmerken De Ontginning

Openheid:

- *In het algemeen zeer goed, het is een weids open gebied met her en der, aan het lint een boerderij en een enkele burgerwoning .De wegen zijn smalle plattelandswegen die met name door aanwonende worden gebruikt.*
- *Onderstaande aandachtspunten vinden wij echter wel voor verbetering vatbaar, met dien verstande dat dit veelal regulier onderhoud betreft. Met name op het aspect begroeiing en opslag langs de vaarwegen moet beter toegezien worden. Dit is meegenomen in ons Weidevogelkring overleg en zal een terugkerend punt van aandacht zijn. De reden daarvoor is helder: begroeiing is een schuilplaats voor grond predatoren zoals vossen en bomen zijn een uitvalsbasis voor vliegende predatoren zoals buizerds.*

Soort opgaande begroeiing	Locatie
Laanbeplanting	Stadburen, Kooiweg
Begroeiing en opslag	De Tjonger, Schipsloot, Spoorlijn
Solitaire bomen	Verspreid

Waterhuishouding:

- *Goed*
- *Een gewenste verbetering is meer plas dras. Inmiddels heeft, naast de bestaande plas dras nog een agrariër uit het gebied zijn enthousiasme hiervoor omgezet in concrete plannen. In overleg met ons en de heer J Zijlstra van het Wetterskip is hij nu druk bezig om hier invulling aan te geven. Dit laat onverlet dat wij onze deelnemers blijven wijzen op het belang van water en wij goede hoop hebben op meer initiatieven.*

Oorzaak	Locatie
Meer plas-dras	Hele plangebied

Landgebruik

- *Goed met voldoende variatie in bemesting, beweiding en maaien.*
- *Maar natuurlijk kan het altijd beter. Het wijzen op het hanteren van verschillende maaidata maar ook bijvoorbeeld verschillende beweidingssystemen, graszaadmengsels en bemesting is een doorlopend proces waarbij dit beheerplan en dan met name de applicatie Beheer op Maat een goede overtuigingskracht gaf/geeft aan de boeren om te denken vanuit een gruttkuikentje. Vergeleken met de start van het weidevogelcollectief, nu zes jaar geleden, zie je duidelijk de voortgang die hier geboekt wordt. De jaarlijkse evaluaties die wij nu al zes jaar organiseren waarbij o.l.v. een deskundige de resultaten worden besproken met de agrariër, zijn nazorger en zijn wildbeheerder spelen hierin een belangrijke rol. Deze bijeenkomsten zullen wij dan ook zeker voortzetten.*
- *Wij zien dat het gebruik van de verplichte groenbemester op maïsland een negatieve invloed heeft op met name de kievit.*

Aspecten landgebruik	Locatie
Geen verplicht gebruik groenbemester	Hele plangebied
Meer variatie in maaidata	Hele plangebied

Predatiedruk:

- Voor verbetering vatbaar.

Uit de jaarlijkse evaluaties blijkt telkens weer dat de predatiedruk hoog is. Grote hindernis hierbij is de wetgeving. We willen in samenwerking met de Wildbeheereenheden die werkzaam zijn in ons gebied en via overleggen op een hoger (provinciaal?) niveau hier toch resultaat boeken zodat de mogelijkheden om te bejagen/verjagen vergroot worden. Hiervoor stellen wij samen met de WBE's een plan van aanpak op waarbij behalve het onderbouwen van geconstateerde problemen met cijfermateriaal ook praktische maatregelen aandacht krijgen. We hopen dat het project o.l.v. Altenburg en Wymenga waarin de BFvW, BoerenNatuur, TBO's, WBE's en de provincie Fryslân gaan samenwerken, hierin ook een grote rol kan spelen.

Relevante predatoren	Locatie/bron
Vos	Brandemeer, Eendenkooi
Steenmarter	
Kiekendief	
Kraai	
Reiger	
Ooievaar	Ooievaarskolonie Spanga
Buizerd	
Wilde katten	

Ruimtelijke Ordening:

- Geen knelpunten binnen planperiode (2010-2015)

2.2 Deelgebied Oldetrijne

Gebiedsbeschrijving

2.2.1 Ligging

Deelgebied 2 heeft betrekking op Oldetrijne

Oppervlakte

Oppervlakte agrarische grond	275 ha
Oppervlakte natuurgebied	0 ha
Oppervlakte totaal	275 ha

Natuurlijke begrenzing

Helomavaart
Peter Stuyvesantweg
Merriemaden
De Meenthe
De Sasweg
De Linde

2.2.2. Weidevogelstand

Onderstaande tabel, in combinatie met de recente stippenkaarten, geeft een beeld van de weidevogelstand in het plangebied (uitgedrukt in aantallen broedparen/gevonden nesten).

Deelgebied Oldetrijne		
Soort	Aantal totaal 2008	Aantal per 100 ha 2008
Kievit	143	52
Grutto	9	3

Scholekster	20	7
Tureluur	3	1
Kuifeend	2	
Veldleeuwerik	2	
Gele Kwikstaart	1	
Graspieper	1	
TOTAAL	181	66
Totaal	Van de vier hoofdsorten	64

2.2.3 Overige gebiedskenmerken Oldetrijne

Openheid en rust:

- Goed, het is een waterrijk, weids, open gebied met her en der, in het lint een boerderij.
- Voor verbetering vatbaar is absoluut het zandzuigergat bij de Driewegsluis. Dit waterrijke perceel was vroeger altijd een goede vogellocatie maar valt nu buiten het weidevogelkerngebied. Het is in eigendom van Fryske Gea, met een botanische doelstelling en verruigt totaal. Voor dit deelgebied wordt het aanpakken van deze verruiging hét speerpunt voor de komende jaren. De reden daarvoor is helder: begroeiing is een schuilplaats voor grond predatoren zoals vossen en bomen zijn een uitvalsbasis voor vliegende predatoren zoals buizerds.
- De rietkragen langs de Linde vallen in principe onder het gewone, reguliere onderhoud. Met name op de aspecten begroeiing en opslag moet goed toegezien worden. Dit is meegenomen in ons Weidevogelkring overleg. De reden daarvoor is helder: begroeiing is een schuilplaats voor grond predatoren zoals vossen.

Soort opgaande begroeiing/verstoring	Locatie
Begroeiing en opslag	Rondom zandzuigergat bij Driewegsluis
Rietkragen	Langs de Linde

Waterhuishouding:

- Goed
- Een gewenste verbetering is het aandeel plas dras. Gelukkig is ook in dit deelgebied een agrariër enthousiast geworden voor deze vorm van beheer. Inmiddels is contact opgenomen met het Wetterskip. Het plan is nog niet ingetekend in de Toolkit omdat dit intekenen zeer problematisch gaat. Vanwege de te volgen ontheffingsprocedure lukt het niet meer om de plasdras vóór 15 februari te realiseren. In 2011 wordt dit pakket wel aangevraagd. Het staat inmiddels al aangegeven op de kaartbijlage. En wij hebben het plan ter financiering in dit Beheerplan meegenomen. De inrichtingskosten worden wel in 2010 gemaakt.

Ontoereikende aspecten waterhuishouding	Locatie
Te weinig plas-dras	Hele plangebied

Landgebruik:

- Goed
- Ook hier is een gewenste verbetering natuurlijk nog meer variatie in het gebied, o.a. door het hanteren van verschillende maaidata maar ook bijvoorbeeld verschillende beweidingssystemen, graszaadmengsels en bemesting. Dit is een doorlopend proces waarbij dit beheerplan en dan met name de applicatie Beheer op Maat een goede overtuigingskracht gaf/geeft aan de boeren om te denken vanuit een gruttokuikentje. Vergeleken met de start van het weidevogelcollectief, nu zes jaar geleden, zie je duidelijk de voortgang die hier geboekt wordt. De jaarlijkse evaluaties die wij nu al zes jaar organiseren waarbij o.l.v. een deskundige de resultaten worden besproken met de agrariër, zijn nazorger en zijn wildbeheerder spelen hierin een belangrijke rol. Deze bijeenkomsten zullen wij dan ook zeker voortzetten.

- *Wij zien dat het gebruik van de verplichte groenbemester op maïsland een negatieve invloed heeft op met name de Kievit.*

Aspecten landgebruik	Locatie
Te weinig variatie in maaidata	Hele plangebied
Verplicht gebruik groenbemester	Maïspcelen

Predatiedruk:

- *Voor verbetering vatbaar.*

Uit de jaarlijkse evaluaties blijkt telkens weer dat de predatiedruk hoog is. Grote hindernis hierbij is de wetgeving. We willen in samenwerking met de Wildbeheereenheden die werkzaam zijn in ons gebied en via overleggen op een hoger (provinciaal?)niveau hier toch resultaat boeken zodat de mogelijkheden om te bejagen/verjagen vergroot worden. Hiervoor stellen wij samen met de WBE's een plan van aanpak op waarbij behalve het onderbouwen van geconstateerde problemen met cijfermateriaal ook praktische maatregelen aandacht krijgen. We hopen dat het project o.l.v. Altenburg en Wymenga waarin de BfVW, BoerenNatuur, TBO's, WBE's en de provincie Fryslân gaan samenwerken, hierin ook een grote rol kan spelen.

Relevante predatoren	Locatie/bron
Vos	Boswallen/bebossing Sonnega/Oldetrijne
Reiger	Rottige Meenthe
Hermelijn	
Bunzing	
Wezel	
Steenmarter	
Das	
Ooievaar	Ooievaarsstation Spanga
Buizerd	Rottige Meenthe, boswallen buiten het gebied, Zandzuigergat
Kraaien	

Ruimtelijke Ordening:

- *Kans binnen planperiode (2010-2015): langs de Linde wordt nog EHS gerealiseerd. Onze vereniging wordt hierbij betrokken en wij zien hier nog wel kansen voor meer/beter weidevogelbeheer.*

Ruimtelijke ontwikkelingsplannen	Locatie
Realisering EHS	Langs De Linde

- *Mogelijke bedreiging binnen planperiode (2010-2015):*

Momenteel zijn er in een zéér pril stadium plannen voor het realiseren van een recreatiepark langs de Helomavaart. Niet alleen de planvorming is nog onzeker, ook bij de daadwerkelijke uitvoering die moet geschieden door particulier initiatief dan wel een projectontwikkelaar worden grote vraagtekens gezet. Ook bij deze planvorming worden wij betrokken.

Ruimtelijke ontwikkelingsplannen	Locatie
Mogelijke aanleg recreatiepark met golfbaan	Langs Helomavaart

2.3 Parel Postma

In Nijeholtwolde tegen het gebied van De Ontginning aan maar net over de spoorlijn bevindt zich het bedrijf van de familie Postma. Dit bedrijf heeft in de SAN zes jaren succesvol meegedraaid in het weidevogelcollectief De Ontginning. Vanwege de spoorlijn moeten zij nu, door de nieuwe regelgeving, als parel verder. Vorig jaar had dit bedrijf 79 Kieviten, 3 scholeksters, 1 grutto en 2 tureluurs op 42,62 ha. Dit is omgerekend een dichtheid van 199 per 100 ha.! Het totaal van 85 aantallen van de vier hoofdsoorten is ruim voldoende om mee te kunnen doen als parel.

3. Weidevogelkring Weststellingwerf

Sinds 2003 werkt Agrarisch Natuurbeheer Weststellingwerf nauw en intensief samen met de Vogelwachten en de WBE's: Vogelwacht Wolvega e.o., Vogelwacht De Blesse e.o., Vogelwacht Heerenveen-Oranjewoud, Vogelwacht Boijl, WBE Kuinder en Linde, WBE Beneden Linde en WBE De Veenpolders. Dit Collectief Beheerplan is, naast de agrariërs ook in overleg en in afstemming met deze organisaties opgesteld.

Het incidentele overleg dat er geregeld was met de TBO's, Waterschap en Gemeente is laatst geformaliseerd. Op 8 september heeft hiertoe een eerste bijeenkomst plaatsgevonden. Gezien de gebiedsligging en de verbeterpunten is besloten om de onderwerpen leidend te laten zijn. Daar waar nodig zal veel overleg plaats vinden. Gezamenlijk overleg in groter verband vindt twee keer per jaar plaats.

In dit overleg komen de volgende organisaties samen:

Agrarisch Natuurbeheer Weststellingwerf	H Roeles
Staatsbosbeheer, district Zuidoost	H.J. van Veen
Fryske Gea	A. Zijlstra
Vogelwacht Wolvega e.o	H. Smid
Vogelwacht De Blesse e.o.	U Jellema
Vogelwacht Boijl	B Nijsingh
Vogelwacht Heerenveen – Oranjewoud	W Plantinga
Wild Beheer Eenheid Kuinder en Linde	F Mulder
Wild Beheer Eenheid De Veenpolders	J.H. Oosterhuis
Wild Beheer Eenheid Beneden Linde	T. Dolstra
Wetterskip Fryslân	J. Zijlstra
Gemeente Weststellingwerf	B. van Lubek

4. Ambitie/doel

(alleen ambitie weidevogelstand)

Beide deelplannen gaan uit van alle weidevogels. De grutto is leidend maar niet bepalend. Vertaald naar percentages klinken de ambities hoog en bijna onrealistisch maar als uitgangspunt zijn in eerste instantie de aantallen genomen die in de afgelopen zes jaren eens zijn behaald. We hebben de lat hoog gelegd; agrariërs zullen meer nog dan voorheen in hun bedrijfsvoering rekening moeten houden met de weidevogel. Als coördinator zullen wij strikt toezien op de uitvoering van de aangegeven maatregelen (de contracten) en blijven we via voorlichting en scholing het weidevogelbeheer stimuleren zodat het beheer nog meer tussen de oren komt te zitten.

4.1 De Ontginning

De weidevogelkring stelt zich ten doel om gedurende de planperiode de weidevogelpopulatie ten opzichte van 2009 met gemiddeld 10 tot 25% te laten groeien. O.a.:

- o een groei van gruttipopulatie van 25%
- o een groei van de kievitpopulatie met 20%
- o een groei van de scholeksterpopulatie met 10%
- o een groei van de tureluurpopulatie met 15%

En het aantal soorten met 20% te vergroten.

Deze prognose is gebaseerd op:

-jarenlange bestaande (tel)gegevens van de Vogelwacht en de gegevens van de Skriezekrite voor de grutto.

-kennis en inzicht van de gebruikers van de gronden in het gebied.

Onderstaande tabel geeft de concrete ambitie van de weidevogelkring voor de belangrijkste doelsoorten.

De Ontginning							
Doelsoort	Referentie 2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kievit	140	145	150	155	160	165	168
Grutto	34	36	38	40	41	42	43
Scholekster	39	40	40	41	41	42	43
Tureluur	31	31	32	33	34	34	35
Slobeend	0	0	1	1	1	1	1
Kuifeend	1	2	2	2	2	2	2
Krakeend	0	0	1	1	1	2	2
Watersnip	2	2	2	2	3	3	4
Wulp	11	12	12	12	13	13	14
Veldleeuwerik	1	2	3	5	6	7	8
Gele Kwikstaart	3	3	3	3	3	3	3
Graspieper	6	6	6	6	6	6	6

4.2 Oldetrijne

(alleen ambitie weidevogelstand)

De weidevogelkring stelt zich ten doel om gedurende de planperiode de huidige weidevogelpopulatie ten opzichte van 2008 met gemiddeld 20% te laten groeien. O.a.:

- een groei van gruttopopulatie van 20%
- een groei van de kievitpopulatie met 10%
- een groei van de scholeksterpopulatie 20%
- een groei van de tureluurpopulatie met 25%

En het aantal soorten met 25% te vergroten.

Deze prognose is gebaseerd op:

- jarenlange bestaande (tel)gegevens van de Vogelwacht
- kennis en inzicht van de gebruikers van de gronden in het gebied.

Onderstaande tabel geeft de concrete ambitie van de weidevogelkring voor de belangrijkste doelsoorten.

Oldetrijne							
Doelsoort	Referentie 2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kievit	143	145	147	150	152	155	157
Grutto	9	9	10	10	10	11	11
Scholekster	20	21	22	23	24	25	26
Tureluur	3	3	3	3	3	4	4
Slobeend	0	0	0	0	1	1	1
Kuifeend	2	2	2	2	2	3	3
Krakeend	0	0	1	1	1	1	1
Watersnip	0	0	1	1	1	1	1
Wulp	0	0	0	0	1	1	1
Veldleeuwerik	2	2	2	2	2	2	2
Gele Kwikstaart	1	1	1	1	2	2	2

Graspieper	1	1	1	1	1	1	1
------------	---	---	---	---	---	---	---

5. Maatregelen

5.1 Grutto Beheer

Beide deelgebieden in Weststellingwerf richten zich niet zo zeer op de grutto als wel op alle vier hoofdsoorten. Omdat wij een kwalitatief gedegen weidevogelplan willen opstellen hebben wij Beheer op Maat gebruikt als waardevol hulpmiddel bij het opstellen van het zo noodzakelijke mozaïekbeheer. Het zware beheer ligt nu verdeeld over het gebied, het komende seizoen zullen de weidevogels zelf aangeven waar eventueel meer zwaar beheer moet en waar de kuikenstroken komen te liggen.

In het noordelijke gedeelte van het gebied De Ontginning; tussen De Ontginningsweg en het Spoor, ligt weinig zwaar beheer. In de bedrijfsvoering houdt men hier echter al jaren volop rekening met de weidevogels. De aantallen vogels (75 en 100 per 100 hectare) tonen dat ook aan! Men doet wel mee aan het legselbeheer en is ook positief over de optie kuikenstroken. Hier zal men ongetwijfeld gebruik van maken.

In het gebied Oldetrijne is er geen zwaar beheer langs de Helomavaart. Hier komen, indien nodig, nog kuikenstroken te liggen.

Bij de vertaling van de ambitie van de gruttostand, conform aanvullende voorwaarden van het natuurbeheerplan, naar minimale oppervlakte beheerpakketten in hectares per jaar zijn de kuikenstroken dus nog niet meegenomen. De deelnemers gaan er wel van uit dat zij hiervan, indien van toepassing, gebruik gaan maken! En ook voor ons mozaïekplan zijn deze kuikenstroken van wezenlijk belang; als finishing touch voor juist die plaatsen waar de vogels zich in het voorjaar gaan nestelen.

Uitgangspunten bij het opstellen van het mozaïekbeheer

- 1,4 ha gewogen kuikenland per gruttopaar
- Toepassen van BoM voor flexibel beheer

Voorgenomen pakket beheersmaatregelen per deelgebied, per jaar:

De Ontginning						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ambitie aantal grutto's	36	38	40	41	42	43
Ambitie kuikenland (ha)	47,6	50,4	53,2	56	57,4	58,8
Beheerpakket						
Beheermaatregel						
Toeslag						
AO1.01.01b rustperiode 1-4/8-6						
AO1.01.03b plas-dras 15-2/15-5	2,7					
AO1.01.03cplas-dras 15-2/15-6	0,5					
AO1.01.04a2 legselbeheer 50 paar	368,38					
AO1.01.04a3 legselbeheer 75 paar	26,04					
AO1.01.04a4 legselbeheer 100 paar	21,13					
AO1.01.04b legselbeheer bouwland	75,09					
AO1.01.05 kruidenrijk weidevogelgrasland	43,39					
AO1.01.06 extensief beweid	3,06					
AO1.01.07a ruige mest	43,39					
AO1.01.08 kuikenstroken						
AO2.01.03a botanische weiderand	1,9					
Gepland kuikenland (ha)	51,55					

Let op: Gepland kuikenland (51,55 zonder weging en 75,09 ha met weging) correspondeert ruimschoots met ambitie kuikenland (47,6 ha).

Let op: Gepland kruidenrijk kuikenland (45,29 ha zonder weging en 67,94 met weging) correspondeert ruimschoots met ambitie kruidenrijk kuikenland (13,6 ha)

Olderijne						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ambitie aantal grutto's	9	10	10	10	11	11
Ambitie kuikenland (ha)	12,6	12,6	14	14	14	15,4
Beheerpakket						
Beheermaatregel						
Toeslag						
AO1.01.01a rustperiode 1-4/1-6	7,17					
AO1.01.01b rustperiode 1-4/8-6						
AO1.01.03c plas-dras 15-2/15-6	0,5					
AO1.01.04a2 legselbeheer 50 paar	194,14					
AO1.01.04b legselbeheer op bouwland	44,74					
AO1.01.05 Kruidenrijk weidevogelgrasland	17,62					
AO1.01.07a ruige mest	24,79					
AO1.01.08 Kuikenstroken						
AO2.01.01 Botanisch weiland	0,97					
AO2.01.03a Botanische weide-of hooilandrand	2,31					
Gepland kuikenland	28,07					

Let op: Gepland kuikenland (28,07 ha zonder weging en met weging 39,95 ha) correspondeert ruimschoots met ambitie kuikenland (12,6 ha).

Let op: Gepland kruidenrijk kuikenland (20,9 zonder weging en met weging 31,35 ha) correspondeert ruimschoots met ambitie kruidenrijk kuikenland (3,6 ha.)

5.2 Inrichting

De hieronder vermelde maatregelen komen voort uit de bij de gebiedskenmerken beschreven knelpunten. Zie paragraaf 2.3.

Maatregelen De Ontginning	Vorbereiding		Uitvoering	
	Wie	Wanneer	Wie	Wanneer
Verwijderen begroeiing en opslag(jaarlyks)	TBO + WS	Najaar 2009	TBO + WS	Jaarlyks
Aanleg plas-dras	ANV +TBO + WS	Najaar 2009+2010	ANV + Agrariërs + WS	2010
Opsnoeien laanbeplanting	Gemeente	Najaar 2009+2010	Gemeente	Periodiek
Solitaire bomen	ANV+ Gemeente	Najaar 2009+ 2010	ANV	2010

Maatregelen Olderijne	Vorbereiding		Uitvoering	
	Wie	Wanneer	Wie	Wanneer
Maaien rietkraag (jaarlyks)	TBO	Najaar 2009	TBO	Jaarlyks
Aanleg plas-dras	ANV +TBO + WS	Najaar 2009+2010	ANV + Agrariërs + WS	2010
Verwijderen begroeiing Zandzuigersgat Driewegsluis	ANV+TBO	Najaar 2009+2010	TBO	2010

5.3 Overige activiteiten

Activiteiten De Ontginning	Vorbereiding		Uitvoering	
	Wie	Wanneer	Wie	Wanneer
PvA Predatorenbeheer	VW + WBE + ANV + TBO	2009/2010	WBE + VW + TBO	2010 - 2011

Activiteiten Oldetrijne	Vorbereiding		Uitvoering	
	Wie	Wanneer	Wie	Wanneer
PvA Predatorenbeheer	VW + WBE + ANV + TBO	2009/2010	WBE + VW + TBO	2010 - 2011

6. Organisatie en kwaliteitsbewaking

Activiteit	Wie	Wanneer	Frequentie
Vorbereidingsactiviteiten tot 1 jan 2010			
Opstellen Collectief Beheerplan	GC	Aug-sept	Eenmalig
Aanvragen beheersubsidies	ANV	15 nov. – 15 jan.	Jaarlijks
Aanvraag certificering	GC	nrb	Eenmalig
Vaste activiteiten 2010 t/m 2015			
Bijstellen Collectief Beheerplan	GC	Nov – feb.	Jaarlijks
Uitvoering last-minute-beheer - controle ecologische noodzaak - indienen aanvraag bij GS	GC	In broedseizoen	Jaarlijks
Monitoring - BMP - Alarm - Legsel - Predatoren	Vogelwacht WBE	Apr-juni	Jaarlijks
Overleg Weidevogelkring	ANV, VW, TBO, WBE Wetterskip, Gemeente	Okt	2 x per jaar
Registratie beheer	ANV	Apr-juni	jaarlijks
Kwaliteitsbewaking/toezicht	ANV	Apr-juni	jaarlijks
Coördinatie voorbereiding inrichtingsplannen	ANV	Eind 2009/begin 2010	doorlopend
Coördinatie uitvoering inrichtingsplannen	ANV	Pm	doorlopend